

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
MAREK NIECHCIAŁ

Warszawa, 9 listopada 2018 r.

DOZIK-2.610.2.2017.JS

wersja jawna

Decyzja nr DOZIK-6/2018

Na podstawie art. 27 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 798, 650, 1637, 1669) po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, **Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie przedsiębiorcy Roberta Kałuży prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą IP - GROUP Robert Kałuża w Katowicach polegające na przekazywaniu konsumentom chcącym zawrzeć umowy pożyczki informacji na temat możliwości jej otrzymania poprzez strony internetowe prowadzone przez tego Przedsiębiorcę, podczas gdy w rzeczywistości umowy takie nie były faktycznie zawierane, które to działanie było sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz godziło w zbiorowe interesy konsumentów, a w konsekwencji stanowiło praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 798, 650, 1637, 1669)**

i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 1 maja 2018 r.

Uzasadnienie

W dniu 7 marca 2016 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej także „Prezes Urzędu”, „Prezes UOKiK”) wszczął postępowanie wyjaśniające (sygn. DDK-405-7/16) w sprawie wstępnego ustalenia zasad funkcjonowania systemu platformy pożyczkowej organizowanego przez Roberta Kałużę prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą IP - GROUP Robert Kałuża w Rybniku (dalej także „przedsiębiorca”, „Robert Kałuża”) w związku z prowadzonymi przez niego stronami internetowymi opartymi na wyżej wymienionym systemie oraz ustalenia, czy działalność ta uzasadnia wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 798, 650, 1637, 1669; dalej także „uokik”) oraz czy miało miejsce naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach.

Podstawę do wszczęcia postępowania stanowiło pismo Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (dalej także „UKNF”) dotyczące podmiotu działającego poprzez stronę internetową www.bank-life.pl. Z informacji przekazanych przez UKNF wynikało, że

podmiot prowadzący ww. serwis internetowy posługuje się postanowieniami w Regulaminie korzystania z usług bank-life.pl § 6 pkt 5 o treści: „Płatność za usługę może być uiszczana: a) za pomocą przelewu on-line - wówczas cena za usługę wynosi 30,00 zł, b) poprzez wysłanie wiadomości sms o treści i na numer wskazany na stronie płatności - wówczas cena za usługę wynosi 30,75 zł”. W ocenie UKNF, omawiana konstrukcja mogła sugerować, że pożyczki nie są faktycznie udzielane przez podmiot prowadzący serwis, a jego celem jest jedynie pobieranie opłat od klientów.

Jednocześnie w związku z podejmowanymi działaniami dotyczącymi przedsiębiorców udzielających pożyczki gotówkowe z wykorzystaniem Internetu, Prezes Urzędu pismem z dnia 11 stycznia 2016 r. zwrócił się do [...] o przekazanie nazw wszystkich domen, których abonentem jest Robert Kałuża.

W odpowiedzi, w piśmie z dnia 22 stycznia 2016 r. [...] wskazała, że Robert Kałuża jest abonentem następujących domen:

kasaszybka.pl	i-ubezpieczenia.com.pl
allekasa.com	ibezbik.pl
wyszukiwacz.com.pl	ingf.eu
maxpożyczkacom.pl	ip-group.pl
e-kasa.info	ipożyczkabezbiik.pl
e-pożyczka.info	marketing24.biz
pożyczamy.com.pl	maszdlug.pl
bank-life.pl	numer1.eu
15min.pl	pandf.pl
Antykredyt.pl	pogotowiepożyczkowe.com.pl
Bank-on.pl	pożyczam-online.pl
Banq.com.pl	pożyczkaxl.pl
Bluehope.pl	pożyczkionline.info
Cnk-special.pl	pożyczkodawca.com
finance.katowice.pl	pożyczkowo.eu
finance.malopolska.pl	pożyczkowyexoress.pl
finance.mazowsze.pl	pożyczyc.com
finance.podhale.pl	problemfinansowy.pl
finance.pomorze.pl	smart-cash.pl
finance.warszawa.pl	telefon24.pl
finance.zachpomor.pl	telegotowka.eu
futurecash.eu	tupożyczka.com.pl
good-money.pl	wnioski.info
hefro-seven.com	zopa.com.pl

Pismami z dnia 7 marca 2016 r. oraz 9 maja 2016 r. Prezes Urzędu wezwał Roberta Kałużę do przekazania informacji odnośnie m.in. sposobu i przedmiotu działalności przedsiębiorcy.

W odpowiedzi, pismami z dnia 26 kwietnia 2016 r. oraz 18 maja 2016 r. przedsiębiorca przekazał m.in. następujące stanowisko:

- przedsiębiorca prowadzi kilkanaście stron internetowych. Z usług przedsiębiorcy korzysta rocznie około [...] klientów, z którymi prowadzi - w razie potrzeby - korespondencję mailową;
- przedsiębiorca współpracuje z następującymi inwestorami bez zawierania z nimi umowy o współpracę w formie pisemnej: [...], [...];
- w 2015 r. przedsiębiorca nie zawarł żadnej umowy z inwestorami;
- przedsiębiorca świadczy usługi polegające wyłącznie na udostępnianiu zainteresowanym zawarciem umowy pożyczki odpowiedniej platformy umożliwiającej skomunikowanie się

i wymianę informacji w zakresie niezbędnym do podjęcia decyzji o ewentualnym zawarciu między nimi umowy pożyczki. Umowy pożyczek nie są zawierane za pośrednictwem stron internetowych - strona służy tylko i wyłącznie komunikacji pomiędzy osobami zainteresowanymi;

- przedsiębiorca nie działa w charakterze pośrednika przy zawieraniu ww. umów;
- potencjalny pożyczkodawca, po wypełnieniu formularza rejestracyjnego za pośrednictwem platform prowadzonych przez przedsiębiorcę, może złożyć wniosek o pożyczkę. Wniosek o pożyczkę stanowi zaproszenie potencjalnych pożyczkodawców („inwestorów”) do składania ofert zawarcia umowy pożyczki. W przypadku zainteresowania potencjalnego pożyczkodawcy, przedsiębiorca zapewnia kontakt pomiędzy ww. celem umożliwienia im dokonania dalszych ustaleń oraz czynności faktycznych i prawnych, niezbędnych do zawarcia umowy pożyczki;
- przedsiębiorca nie posiada wiedzy odnośnie liczby umów pożyczki zawartych ostatecznie między pożyczkobiorcami a pożyczkodawcami przy wykorzystaniu platform prowadzonych przez przedsiębiorcę.

Jednocześnie w załączeniu do pisma z dnia 26 kwietnia 2016 r. przedsiębiorca przekazał umowę o współpracy z dnia 1 marca 2016 r. zawartą z [...].

W dniu 9 maja 2016 r. Prezes Urzędu zwrócił się do podmiotów współpracujących z Robertem Kałużą (tj. o nazwie [...] oraz [...]), wzywając do przekazania niezbędnych do ustalenia stanu faktycznego informacji i dokumentów.

W odpowiedzi w piśmie z dnia 27 maja 2016 r. przedsiębiorca o nazwie [...] poinformowała, że od dnia nawiązania współpracy z Robertem Kałużą (tj. od dnia 19 maja 2016 r.) do dnia 27 maja 2016 r. Robert Kałuża nie wprowadził za pośrednictwem [...] żadnego wniosku o udzielenie pożyczki, a Spółka nie zawarła za pośrednictwem IP - GROUP Robert Kałuża żadnych umów. Spółka wskazała również, że Robert Kałuża rozpoczął współpracę ze Spółką po nadaniu pisma dotyczącego przedmiotowej sprawy.

Jednocześnie w odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu, w piśmie z dnia 25 maja 2016 r. Spółka o nazwie [...] wskazała, że nie zawarła żadnej umowy pożyczki w wyniku współpracy z Robertem Kałużą. W załączeniu do ww. pisma Spółka przekazała umowę o współpracy z dnia 1 marca 2016 r. zawartą z Robertem Kałużą.

W dniu 25 maja 2016 r. oraz 14 lipca 2016 r. Prezes Urzędu wezwał przedsiębiorcę współpracującego z Robertem Kałużą, [...] do przekazania m.in. 10 losowo wybranych umów zawartych w wyniku współpracy z Robertem Kałużą, zawartych odpowiednio w 2015 r. oraz 2016 r.

Pismem z dnia 2 sierpnia 2016 r. przedsiębiorca [...] poinformował, że liczba umów zawartych przez współpracę z Robertem Kałużą na przełomie w latach 2014-2016 wynosiła „około 10”. Przedsiębiorca wskazał dodatkowo, że nie posiada dostępu do umów podpisanych przez klientów, ponieważ umowy bezpośrednio trafiły do rąk klientów i instytucji pożyczkowych. Przedsiębiorca poinformował, że jest podmiotem pośredniczącym, czyli wskazującym podmiot mogący udzielić finansowania.

Pismami z dnia 21 czerwca 2016 r. oraz 18 lipca 2016 r. Prezes Urzędu wezwał [...] - podmiot współpracujący z Robertem Kałużą - do przekazania m.in. informacji dotyczących omawianej współpracy.

W odpowiedzi, w pismach z dnia 1 lipca 2016 r. oraz 22 lipca 2016 r., [...] przekazała następujące informacje:

- firma IP-GROUP Robert Kałuża nawiązała współpracę z [...] w dniu 25 czerwca 2012 r.

- Robert Kałuża z tytułu wypłat z pośrednictwa finansowego otrzymał do tej pory wynagrodzenie w wysokości [...] zł oraz z tytułu usługi SMS Premium Rate wypłaty w wysokości [...] zł,
- liczba transakcji obsługowanych (rozliczonych) w związku z obsługiwaniem kanałów płatności dokonywanych przez użytkowników serwisów internetowych prowadzonych przez Roberta Kałużę wynosiła¹:
 - dla bank-life.pl: [...],
 - dla ipozyczkabebzik.pl: [...],
 - dla bank-on.pl2: [...],
 - dla pandf.pl: [...],
- liczba transakcji obsługowanych (rozliczonych) w związku z wykorzystywaniem numerów premium wykorzystywanych przez Roberta Kałużę wynosiła przykładowo:
 - dla numeru 92550 (treść sms ag abn): [...],
 - dla numeru 92550 (treść sms ag u4): [...],
 - dla numeru 92550 (treść sms koddpozo): [...],
 - dla numeru 92550 (treść sms zopa): [...].

W związku z powyższym, Prezes Urzędu postanowieniem z dnia 9 marca 2017 r. wszczął wobec przedsiębiorcy Roberta Kałuży prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą IP - GROUP Robert Kałuża postępowanie w sprawie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na przekazywaniu konsumentom chcącym zawrzeć umowy pożyczki informacji na temat możliwości jej otrzymania poprzez strony internetowe prowadzone przez tego Przedsiębiorcę, podczas gdy w rzeczywistości umowy takie nie są faktycznie zawierane, które to działanie może być sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Jednocześnie postanowieniami z dnia 9 marca 2017 r., 15 grudnia 2017 r. oraz 22 grudnia 2017 r. Prezes Urzędu, działając na podstawie art. 123 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 oraz z 2018 r. poz. 149 i 650; dalej także „kpa”) w związku z art. 83 uokik, zaliczył w poczet dowodów w przedmiotowym postępowaniu materiał dowodowy zebrany w trakcie ww. postępowania wyjaśniającego (DDK-405-7/16).

Niezależnie od powyższego, pismem z dnia 9 marca 2017 r. Prezes Urzędu złożył do Prokuratury Rejonowej w Rybniku zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia czynu zabronionego przez Roberta Kałużę prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą IP - GROUP Robert Kałuża.

Jednocześnie pismem z dnia 9 marca 2017 r. Prezes Urzędu wezwał przedsiębiorcę do przekazania kolejnych informacji i dokumentów mających na celu dokonanie dalszych ustaleń stanu faktycznego.

W odpowiedzi, w piśmie z dnia 29 marca 2017 r. przedsiębiorca przedstawił następujące stanowisko:

- sformułowanie „korzystanie” należy rozumieć jako odwiedzenie strony internetowej, rejestrację konta internetowego w danym lub kilku serwisach oraz dobrowolne przekazanie przez użytkownika danych kontaktowych w celu przekazania ich danych „inwestorom”, poprzez wypełnienie formularza oraz złożenie „wniosku o pożyczkę”;
- od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 20 marca 2017 r. konsumenci złożyli [...] wniosków, z czego [...] wniosków to wnioski o tzw. „chwilówkę” obsługiwane przez [...]. Według wiedzy przedsiębiorcy uruchomionych zostało około 27 pożyczek. Pozostałe wnioski tj. [...]

¹Podano przykładowe dane zawarte w piśmie Spółki.

zostały przekazane [...], z czego pozytywnie rozpatrzonych wniosków i udzielonych pożyczek zostało „około 15”;

- znaczna liczba „wniosków o pożyczkę” zawiera błędne dane (nr telefonu, adres mail) uniemożliwiające kontakt inwestora do osoby składającej wniosek. Należy także mieć na uwadze, że konsumenci korzystający z usług przedsiębiorcy to w znacznej mierze osoby, które uprzednio nie otrzymały kredytów bezpośrednio od banku lub innej instytucji finansowej. W związku z tym, zdolność kredytowa takich osób jest niska. Te okoliczności powodują, że liczba ostatecznie udzielonych kredytów, przy udziale platform przedsiębiorcy, siłą rzeczy musi być niska;

- wyłączną odpowiedzialność za treść każdorazowo zawartej umowy pożyczki ponoszą jej strony - pożyczkobiorca i pożyczkodawca;

- hasła na stronach internetowych przedsiębiorcy w przeważającej mierze stanowią frazy, którymi posługują się potencjalni pożyczkodawcy. Frazy te stanowią w istocie odbicie oferty pożyczkodawców. Jest to ułatwienie dla konsumentów - informacje te umieszczone są bezpośrednio, bez konieczności poszukiwania tych informacji na stronach internetowych potencjalnych pożyczkodawców. Kalkulatory pożyczkowe stanowią także orientacyjne odbicie oferty pożyczkodawców. Hasła takie jak „Weź pożyczkę” nie należy oceniać w oderwaniu od pozostałych informacji w pełni jasno zawartych na stronach internetowych przedsiębiorcy, w tym w szczególności regulaminów, których treść musi zostać zaakceptowana przed wykupieniem usługi. Hasło to stanowi także ułatwienie dla konsumentów.

W załączeniu do ww. pisma przedsiębiorca przekazał listę serwisów internetowych, które prowadzi (na dzień 20 marca 2017 r.) oraz listę zawierającą wykaz hostingów i nazwy rejestracji domen dla każdej z ww. stron internetowych.

W związku z powyższym, pismami z dnia 12 kwietnia 2017 r. oraz 15 maja 2017 r. Prezes Urzędu zwrócił się do podmiotów współpracujących z Robertem Kałużą (tj. o nazwie [...],[...] oraz [...]) z informacją o możliwości niezwłocznego zablokowania dostępu do danych stron internetowych prowadzonych przez Roberta Kałużę.

Jednocześnie pismem z dnia 15 maja 2017 r. Prezes Urzędu wezwał Roberta Kałużę do m.in. wskazania, z jakimi „inwestorami” współpracuje.

W odpowiedzi, w piśmie z dnia 2 czerwca 2017 r. przedsiębiorca poinformował, że na dzień doręczenia pisma współpracuje z trzema pożyczkodawcami tj. [...],[...] oraz [...].

Postanowieniem z dnia 2 czerwca 2017 r. Prezes Urzędu podał do publicznej wiadomości informację o następującej treści:

„Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów informuje, że istnieje szczególnie uzasadnione podejrzenie, że przedsiębiorca Robert Kałuża prowadzący działalność gospodarczą pod firmą IP - GROUP Robert Kałuża (ul. Powstańców Śląskich 21, 44-200 Rybnik) dopuszcza się praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, która może spowodować znaczne straty lub niekorzystne skutki dla szerokiego kręgu konsumentów.

Z posiadanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów informacji wynika, że przedsiębiorca prowadzi następujące strony internetowe:

<https://futurecash.eu/>
<http://numer1.eu/>
<http://telefon24h.pl/>
<http://oddluzanie.info/>
<https://pandf.pl/>
<http://www.pozyczkowo.eu/>
<http://pożyczyc.com/>
<http://telegotowka.eu/>

<http://b6b.pl>
<http://www.bank-life.pl/>
<http://www.banq.com.pl/>
<http://www.banq-life.pl/>
<http://www.bluehope.pl/>
<http://www.cnk-special.pl/>
<http://focuscash.pl/>
<http://www.hefro-seven.com/>

<http://www.ibezbik.pl/>
<http://idealnapozyczka.eu/>
<http://ingf.eu/>
<http://i-pozyczamy.pl>
<http://ipozyczkabebzik.pl/>
<http://maszdlug.pl/>
<http://www.money24.com.pl/>
<http://www.pogotowiepozyczkowe.com.pl/>
<http://www.pozyczam-online.pl/>
<http://pożyczkanachwile.com.pl/>

<http://www.pozyczkionline.info/>
<http://pp-c.com.pl/>
<http://problemfinansowy.pl/>
<http://www.rapide.com.pl/>
<http://www.redloan.pl/>
<http://smart-cash.pl/>
<http://speedcredit.eu/>
<http://www.topcredit.com.pl/>
<http://www.ipkf.pl/>
<http://pożyczkodawca.com>

Dostęp do danych znajdujących się na ww. stronach internetowych został aktualnie zablokowany przez hostingodawców. Jednocześnie istnieje uzasadnione ryzyko, że przedsiębiorca będzie uruchamiał kolejne strony internetowe.

Na prowadzonych stronach internetowych przedsiębiorca posługuje się takimi hasłami jak m.in.: „Weź pożyczkę TERAZ! Wypełnij formularz bez zaświadczeń i wychodzenia z domu!²”, „Pieniądze na koncie nawet po godzinie - bez poręczycieli i zbędnych formalności³”, „Pożyczki od ręki bez BIK⁴”, „Otrzymaj pożyczkę - Wniosek o pożyczkę zostanie rozpatrzony w ciągu kilku minut⁵”, „nie naliczamy dużych prowizji i dodatkowych opłat za usługi⁶”, „Gwarantujemy elastyczne formy spłaty zaciągniętych zobowiązań⁷”, „Gwarantujemy profesjonalne doradztwo w wyborze odpowiedniego produktu finansowego⁸”. Na stronach internetowych prowadzonych przez przedsiębiorcę znajdują się także tzw. kalkulatory pożyczkowe, które pozwalają użytkownikowi strony internetowej wybrać określoną kwotę pożyczki oraz czas spłaty pożyczki.

Informacje (w tym w szczególności hasła reklamowe) znajdujące się na stronach internetowych prowadzonych przez Roberta Kałużę zachęcają konsumentów do złożenia wniosku o udzielenie pożyczki, a także sugerują, że poprzez omawiane strony internetowe, konsument otrzyma pożyczkę lub usługę profesjonalnego doradztwa w wyborze odpowiedniego produktu finansowego.

W celu otrzymania pożyczki, konsumenci (zgodnie z informacjami dostępnymi na stronach internetowych) wysyłają wiadomości SMS lub dokonują przelewów na podane na stronach internetowych numery. Koszt wiadomości SMS oraz wysokość przelewów, których należy dokonać są znaczne (często powyżej 30 złotych).

Jednocześnie, jak ustalił Prezes Urzędu, umowy pożyczek nie są faktycznie zawierane za pośrednictwem ww. stron internetowych. W ocenie Prezesa Urzędu, przedsiębiorca wprowadza w błąd osoby chcące zawrzeć umowę pożyczki poprzez wywoływanie u nich mylnego wrażenia, że faktycznie udziela pożyczek i świadczy usługi profesjonalnego doradztwa w wyborze odpowiedniego produktu finansowego, podczas gdy w rzeczywistości pożyczki te nie są przez niego udzielane. Omawiane działanie przedsiębiorcy naraża konsumentów na straty finansowe”.

W dniu 8 sierpnia 2017 r. Prezes Urzędu wezwał przedsiębiorcę do przekazania kolejnych informacji.

²<http://www.bank-life.pl/>.

³<http://www.bank-life.pl/>.

⁴<https://futurecash.eu/>.

⁵<https://futurecash.eu/>.

⁶<http://www.bank-life.pl/pomoc-finansowa>.

⁷<http://www.bank-life.pl/pomoc-finansowa>.

⁸<http://www.bank-life.pl/pomoc-finansowa>.

W piśmie z dnia 29 sierpnia 2017 r. przedsiębiorca wskazał, że aktualnie nie wykorzystuje żadnych numerów premium, a na dzień doręczenia wezwania działa jedynie serwis internetowy www.pozyczka-24.eu.

Pismem z dnia 9 października 2017 r. Prezes Urzędu wezwał przedsiębiorcę [...] do wskazania liczby umów pożyczki zawartych z konsumentami w wyniku współpracy z Robertem Kałużą od dnia rozpoczęcia współpracy oraz przestania 10 losowo wybranych umów.

Pismem z dnia 26 października 2017 r. [...] poinformowała, że od dnia rozpoczęcia współpracy tj. od dnia 9 stycznia 2017 r. zostało zawartych „około 2 umów”. Jednocześnie wskazała, że nie posiada dostępu do podpisanych przez klientów umów, gdyż jedynie pośredniczy w zawieraniu umów między instytucjami bankowymi czy pozabankowymi.

W dniu 22 listopada 2017 r. i 26 stycznia 2018 r. Prezes Urzędu wezwał Roberta Kałużę do przekazania zeznań podatkowych za lata podatkowe przypadające na 2015 r., 2016 r. i 2017, obejmujących przychód z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej „IP-Group Robert Kałuża”.

W pismach z dnia 1 grudnia 2017 r. oraz 5 lutego 2018 r. przedsiębiorca przekazał odpowiednie dokumenty.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 10 kpa, przedsiębiorca został również poinformowany o możliwości wypowiedzenia się przed wydaniem decyzji co do zebranych dowodów i materiałów. Prezes Urzędu pismem z dnia 16 października 2018 r. zawiadomił przedsiębiorcę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy. Strona nie skorzystała z przysługującego jej uprawnienia.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje

Robert Kałuża prowadzący działalność gospodarczą pod firmą **IP - GROUP Robert Kałuża w Katowicach** (dalej także „przedsiębiorca”, „Robert Kałuża”) jest przedsiębiorcą wpisanym do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej pod nr NIP 6422995161 oraz nr REGON 242822275. Przedmiotem prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności była m.in. pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych. Z dniem 1 maja 2018 r. Robert Kałuża zawiesił wykonywanie indywidualnej działalności.

(dowód: informacja z dnia 10 lipca 2018 r. odpowiadająca odpisowi aktualnemu z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej)

W ramach prowadzonej działalności przedsiębiorca prowadził następujące strony internetowe:

15min.pl
allekasa.com
antykredyt.pl
b6b.pl
bank-life.pl
bank-on.pl
banq.com.pl
banq-life.pl
bluehope.pl
cnk-special.pl

e-kasa.info
e-pozyczka.info
finance.katowice.pl
finance.malopolska.pl
finance.mazowsze.pl
finance.podhale.pl
finance.pomorze.pl
finance.warszawa.pl
finance.zachpomor.pl
focuscash.pl

futurecash.eu
good-money.pl
hefro-seven.com
ibezbik.pl
idealnapozyczka.eu
ingf.eu
ip-group.pl
ipkf.pl
i-pozyczamy.pl
ipozyczkabebzik.pl
i-ubezpieczenia.com.pl
kaszzybka.pl
marketing24.biz
maszdlug.pl
maxpozyczka.com.pl
money24.com.pl
numer1.eu
oddluzanie.info
pandf.pl
pogotowiepozyczkowe.com.pl
pozyczam-online.pl
pozyczamy.com.pl

pozyczka-24.eu
pozyczkanachwile.com.pl
pozyczkaxl.pl
pozyczkionline.info
pozyczkodawca.com
pozyczkowo.eu
pozyczkowyexpress.pl
pozyczyc.com
pp-c.com.pl
problemfinansowy.pl
rapide.com.pl
redloan.pl
smart-cash.pl
speedcredit.eu
telefon24.pl
telefon24h.pl
telegotowka.eu
topcredit.com.pl
tupozyczka.com.pl
wnioski.info
wyszukiwacz.com.pl
zopa.com.pl

(dowód: karta nr 3; karty nr 65-66; karty nr 105-113; karta nr 176; karty nr 183-188)

Prezes Urzędu ustalił, że na ww. stronach internetowych przedsiębiorca postąpił się takimi hasłami jak m.in.: „Weź pożyczkę TERAZ! Wypełnij formularz bez zaświadczeń i wychodzenia z domu!⁹”, „Pieniądze na koncie nawet po godzinie - bez poręczycieli i zbędnych formalności¹⁰”, „Pożyczki od ręki bez BIK¹¹”, „Otrzymaj pożyczkę - Wniosek o pożyczkę zostanie rozpatrzony w ciągu kilku minut¹²”, „nie naliczamy dużych prowizji i dodatkowych opłat za usługi¹³”, „Gwarantujemy elastyczne formy spłaty zaciągniętych zobowiązań¹⁴”, „Gwarantujemy profesjonalne doradztwo w wyborze odpowiedniego produktu finansowego¹⁵”.

Jednocześnie na stronach internetowych prowadzonych przez przedsiębiorcę znajdowały się także tzw. kalkulatory pożyczkowe, które pozwalały użytkownikowi strony internetowej wybrać określoną kwotę pożyczki oraz czas spłaty pożyczki.

(dowód: karty nr 91-92)

Zrzut z ekranu strony internetowej www.bank-life.pl:

⁹<http://www.bank-life.pl/>.

¹⁰<http://www.bank-life.pl/>.

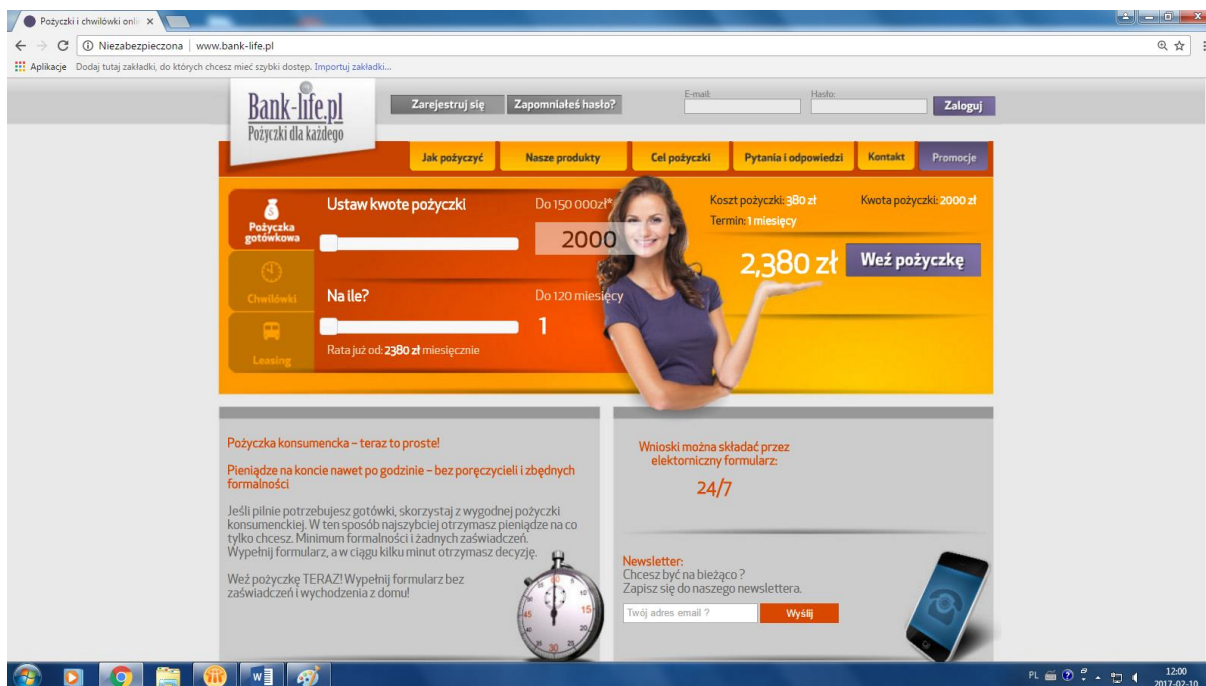
¹¹<https://futurecash.eu/>.

¹²<https://futurecash.eu/>.

¹³<http://www.bank-life.pl/pomoc-finansowa>.

¹⁴<http://www.bank-life.pl/pomoc-finansowa>.

¹⁵<http://www.bank-life.pl/pomoc-finansowa>.

[źródło: zrzut ze strony internetowej dostępnej pod adresem: <http://www.bank-life.pl/>; dostęp w dniu 10 lutego 2017 r., godz. 12:00]

Zrzut z ekranu ze strony internetowej <http://ipozyczkabebzik.pl/>:

[źródło: zrzut ze strony internetowej dostępnej pod adresem: <http://ipozyczkabebzik.pl/>; dostęp w dniu 10 lutego 2017 r., godz. 12:26]

Prezes Urzędu ustalił ponadto, że w regulaminach dostępnych na stronach internetowych prowadzonych przez Roberta Kałużę znajdowały się postanowienia umowne przewidujące obowiązek dokonania płatności w związku ze złożeniem wniosku o udzielenie pożyczki. Przykładowo, Regulamin korzystania z usług bank-life.pl w § 6 ust. 4, ust. 5 i ust. 8 wskazywał, że:

„4. Po ustawieniu na suwakach wybranych wartości, należy kliknąć przycisk „Weź pożyczkę”, co spowoduje przeniesienie Użytkownika na podstronę informującą o sposobie dokonania płatności.

5. Płatność za usługę może być uiszczona:

a. za pomocą przelewu on-line - wówczas cena za usługę wynosi 30,00 zł,

b. poprzez wysłanie wiadomości sms o treści i na numer wskazany na stronie płatności - wówczas cena za usługę wynosi 30,75 zł.

(...)

8. Rozliczenia transakcji kartą kredytową i e-przelewem przeprowadzane są za pośrednictwem Centrum Rozliczeniowego CASHBILL S.A.”.

(dowód: karty nr 77-81)

Jednocześnie w ww. regulaminach znajdowało się również postanowienie umowne o treści:

„W przypadku uzyskania od Pożyczkodawcy informacji o zainteresowaniu ofertą Pożyczkobiorcy, Usługodawca, w ciągu 24 godzin, zapewni Pożyczkobiorcy kontakt z Pożyczkodawcą celem umożliwienia Użytkownikom dokonania dalszych ustaleń oraz wszelkich czynności faktycznych i prawnych, niezbędnych do zawarcia umowy pożyczki. W uzasadnionych przypadkach wskazany okres może ulec wydłużeniu”.

(dowód: karty nr 77-81)

W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu ustalił, że przedsiębiorca współpracował z następującymi podmiotami bez zawierania umowy o współpracę w formie pisemnej:

- [...],

- [...] (nawiązanie współpracy nastąpiło w dniu 19 maja 2016 r.),

(dowód: karty nr 10-13; karty nr 50-52; karty nr 68-70; karty nr 148-157)

a także z następującymi podmiotami w oparciu o umowy zawarte w formie pisemnej:

- [...] (nawiązanie współpracy nastąpiło w dniu 1 marca 2016 r.),

- [...] (nawiązanie współpracy nastąpiło w dniu 9 stycznia 2017 r.).

(dowód: karty nr 10-23; karty nr 40-49; karty nr 148-157; karty nr 192-198)

Prezes Urzędu ustalił, że podmiot o nazwie [...] nie jest pożyczkodawcą.

(dowód: karty nr 68-70)

Prezes Urzędu ustalił ponadto, że podmiot o nazwie [...] nie jest pożyczkodawcą.

(dowód: karty nr 192-198)

Robert Kałuża nawiązał współpracę z przedsiębiorcą [...] dopiero po wszczęciu przez Prezesa Urzędu postępowania w sprawie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów (tj. w dniu 9 stycznia 2017 r.), natomiast z [...] po wszczęciu przez Prezesa Urzędu postępowania wyjaśniającego (tj. w dniu 19 maja 2016 r.).

(dowód: karty nr 50-52; karty nr 183-188; karty nr 192-198)

Prezes UOKiK ustalił¹⁶, że liczba transakcji obsługiwanych (rozliczonych) w związku z obsługiwaniem kanałów płatności dokonywanych przez użytkowników serwisów internetowych prowadzonych przez Roberta Kałużę wynosiła [...], natomiast transakcji

¹⁶Dane aktualne na dzień 20 lipca 2016 r.

obsłużonych (rozliczonych) w związku z wykorzystywaniem numerów premium przez tego przedsiębiorcę, wynosiła [...].

(dowód: karty nr 65-67)

Jednocześnie Prezes Urzędu ustalił także, że Robert Kałuża do dnia 1 lipca 2016 r. otrzymał od [...] wynagrodzenie w wysokości 332 248,83 zł, natomiast za usługi SMS Premium Rate wypłaty o wartości [...] zł.

(dowód: karty nr 55-56)

Prezes Urzędu uznał, że umowy pożyczek nie były zawierane za pośrednictwem stron internetowych prowadzonych przez Roberta Kałużę.

Podmioty współpracujące z Robertem Kałużą (tj. [...] oraz [...]) wskazały, że nie zawarły za pośrednictwem IP - GROUP Robert Kałuża żadnych umów. Jednocześnie Spółka [...] wskazała, że Robert Kałuża nie wprowadził za jej pośrednictwem żadnego wniosku.

(dowód: karty nr 50-52; karty nr 40-49)

Przedsiębiorca o nazwie [...] wskazał, że liczba umów zawartych we współpracy z Robertem Kałużą w latach 2014-2016 wynosiła „około 10”. Jednocześnie podmiot ten poinformował, że nie posiada dostępu do tych umów, a także szczegółowych danych dotyczących pożyczkobiorców.

(dowód: karty nr 68-70)

Przedsiębiorca [...] wskazała, że od dnia rozpoczęcia współpracy zostało zawartych „około 2 umów”, jednak nie posiada dostępu do tych umów.

(dowód: karty nr 192-198)

W toku postępowania Robert Kałuża wskazał, że według jego wiedzy, w wyniku współpracy z [...] zostało uruchomionych „około 27 pożyczek”, natomiast [...] udzielił „około 15 pożyczek”, jednak ani Robert Kałuża, ani omawiane podmioty nie przekazały żadnych dowodów zawarcia umów z konsumentami (pomimo stosownego żądania ze strony organu).

(dowód: karty nr 105-113)

Prezes Urzędu zważył, co następuje

Naruszenie interesu publicznego

Stosownie do art. 1 ust. 1 uokik, ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu prowadzona jest w interesie publicznym. Naruszenie interesu publicznego stanowi podstawę do rozstrzygnięcia przez Prezesa Urzędu sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Interes publiczny zostaje naruszony w szczególności wówczas, gdy określonymi działaniami przedsiębiorcy dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy wywołują one na rynku niekorzystne zjawiska, powodując zaburzenia w jego prawidłowym funkcjonowaniu¹⁷. Ingerencja Prezesa Urzędu ma na celu ochronę interesów zbiorowości, a nie poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku.

W ocenie Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publiczny, gdyż wiąże się z ochroną praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów, którzy mogą być narażeni na negatywne skutki praktyki stosowanej przez przedsiębiorcę. Przedsiębiorca poprzez prowadzone strony internetowe przekazywał konsumentom informacje na temat możliwości otrzymania pożyczki, podczas gdy w rzeczywistości umowy takie nie były

¹⁷Wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 24 października 1991 r., sygn. akt XVII Amr 8/90.

zawierane. Oznacza to, że potencjalnie każdy konsument zainteresowany otrzymaniem pożyczki przez Internet mógł zdecydować się na złożenie wniosku o udzielenie pożyczki poprzez strony internetowe prowadzone przez przedsiębiorcę, co wskazuje na ingerencję w interes publiczny.

Interes publiczny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Z uwagi na to, że w niniejszej sprawie ma miejsce naruszenie przez przedsiębiorcę interesu publicznego, możliwe jest poddanie kwestionowanych działań przedsiębiorcy ocenie w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod kątem stosowania przez niego praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ocena zachowania przedsiębiorcy w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów

Zgodnie z art. 24 ust. 1 uokik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Natomiast art. 24 ust. 2 uokik stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy. Na gruncie niniejszej sprawy zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorcy.

W związku z powyższym, dla uznania zachowania przedsiębiorcy za niezgodne z zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów należy wykazać, że spełnione zostały kumulatywnie trzy następujące przesłanki:

1. Oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów;
2. Zachowanie przedsiębiorcy jest sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami;
3. Zachowanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

1. Status przedsiębiorcy

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1 uokik w związku z art. 196 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej (Dz. U. poz. 650), ilekroć w ustawie tej jest mowa o przedsiębiorcy, pojmuję się przez to w pierwszej kolejności przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 2168 ze zm.). Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Przepis art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

Robert Kałuża jest przedsiębiorcą wpisanym do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej pod nr NIP 6422995161 oraz nr REGON 242822275. Przedmiotem prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności była m.in. pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych.

Nie ulega zatem wątpliwości, że Robert Kałuża posiadał status przedsiębiorcy w rozumieniu powołanego powyżej art. 4 pkt 1 uokik. Tym samym, przy wykonywaniu działalności gospodarczej, podlegał on rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji

i konsumentów, a jego działania mogły być oceniane w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

2. Sprzeczność zachowania przedsiębiorcy z dobrymi obyczajami

Na gruncie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów sankcjonowane jest zachowanie przedsiębiorcy sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami. Sprzeczność z prawem działania lub zaniechania przedsiębiorcy może być ujmowana jako zachowanie niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa stanowionego. Dobre obyczaje natomiast pozostają klauzulą generalną, która podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Naruszenie przez przedsiębiorcę przepisów prawa stanowionego lub dobrych obyczajów jest jednocześnie wyrazem naruszenia obowiązującego porządku prawnego, który obejmuje zarówno nakazy i zakazy wynikające z norm prawa powszechnie obowiązującego, jak i nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów¹⁸. Rozważenia, przy ocenie możliwości przypisania przedsiębiorcy stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, wymaga zatem kwestia, czy jego zachowanie było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Jednocześnie dla stwierdzenia powyższego bez znaczenia pozostaje strona podmiotowa czynu.

W ocenie Prezesa Urzędu, w analizowanym przypadku działanie Roberta Kałuży prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą IP - GROUP Robert Kałuża było sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Pojęcie dobrych obyczajów nie jest w prawie zdefiniowane, ale podobnie jak zasady współżycia społecznego, jest przedmiotem wielu orzeczeń sądowych oraz opracowań doktryny¹⁹. Wskazuje się w nich, że dobre obyczaje to uczciwe zasady postępowania i ustalone zwyczaje w ujęciu etyczno-moralnym, a na ich treść składają się elementy etyczne i socjologiczne kształtowane przez oceny moralne i społeczne stanowiące uzupełnienie porządku prawnego. Przy takim założeniu sprzeczne z dobrymi obyczajami są m.in. działania wykorzystujące niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji i wywołania błędnego przekonania konsumenta²⁰. Chodzi więc o działania potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające *in minus* od standardów postępowania.

W niniejszej sprawie przedsiębiorca przekazywał konsumentom chcącym zawrzeć umowy pożyczki informacje na temat możliwości jej otrzymania poprzez prowadzone przez niego strony internetowe, podczas gdy w rzeczywistości umowy takie nie były zawierane. Przedsiębiorca czerpał korzyści finansowe z płatności dokonywanych przez osoby zainteresowane otrzymaniem pożyczki za pomocą SMS premium oraz przelewów on-line.

Na gruncie niniejszej sprawy Prezes Urzędu za dobry obyczaj przyjął rzetelne, uczciwe i należyte traktowanie konsumentów. Dobre obyczaje wymagają bowiem, aby przedsiębiorca nie wykorzystywał nieświadomości i zaufania konsumentów w celu osiągnięcia korzyści majątkowych. Przedsiębiorca swoim zachowaniem naruszył zatem zasadę uczciwości i przyzwoitości w stosunkach z konsumentami chcącymi zawrzeć z nim umowy pożyczki. Podkreślenia wymaga również, że wielu konsumentów, którzy zamierzali

¹⁸Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt XVII AmA 45/07.

¹⁹Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 listopada 1991 r., sygn. akt I ACr 411/91, Wokanda 1992/4; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2003 r., sygn. akt II CKN 1097/00, Lex nr 78878; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2003 r., sygn. akt I CKN 473/01, Lex nr 80257; J. Szwaja [w:] Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji - Komentarz, Warszawa 2000, str. 122-133; R. Stefanicki, Dobre obyczaje w prawie polskim, Przegląd Prawa Handlowego, 2002/5.

²⁰Wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 23 lutego 2006 r., sygn. akt XVII AmA 118/04.

skorzystać z oferty Przedsiębiorcy, mogło znajdować się w trudnej sytuacji materialnej. Ich problemy finansowe mogły pogłębiać się poprzez zachowanie Przedsiębiorcy.

Na prowadzonych stronach internetowych przedsiębiorca posługiwał się takimi hasłami jak m.in.: „Weź pożyczkę TERAZ! Wypełnij formularz bez zaświadczeń i wychodzenia z domu!²¹”, „Pieniądze na koncie nawet po godzinie - bez poręczycieli i zbędnych formalności²²”, „Pożyczki od ręki bez BIK²³”, „Otrzymaj pożyczkę - Wniosek o pożyczkę zostanie rozpatrzony w ciągu kilku minut²⁴”, „nie naliczamy dużych prowizji i dodatkowych opłat za usługi!²⁵”, „Gwarantujemy elastyczne formy spłaty zaciągniętych zobowiązań²⁶”, „Gwarantujemy profesjonalne doradztwo w wyborze odpowiedniego produktu finansowego²⁷”. Jednocześnie na stronach internetowych prowadzonych przez przedsiębiorcę znajdowały się tzw. kalkulatory pożyczkowe, które pozwalały użytkownikowi strony internetowej wybrać określoną kwotę pożyczki oraz czas spłaty pożyczki.

Należy zatem uznać, że informacje (w tym w szczególności hasła reklamowe) znajdujące się na stronach internetowych prowadzonych przez Roberta Kałużę miały na celu zachęcenie konsumentów do złożenia wniosku o udzielenie pożyczki, a także sugerowały, że poprzez omawiane strony internetowe, konsument otrzyma pożyczkę lub usługę profesjonalnego doradztwa w wyborze odpowiedniego produktu finansowego. Szczególną uwagę należy zwrócić na posługiwanie się przez przedsiębiorcę w przywołanych hasłach reklamowych czasownikami w pierwszej osobie liczby mnogiej tj. „nie naliczamy”, „gwarantujemy”, które miały wskazywać odbiorcom, że podmiot prowadzący dany serwis internetowy jest podmiotem udzielającym pożyczek. Podkreślenia wymaga także, że wygląd oraz układ stron internetowych wskazywały na to, że poprzez daną stronę internetową możliwe jest zawarcie umowy pożyczki (m.in. zakładki o nazwie „Nasze produkty”, „Promocje”, „Opinie naszych klientów”).

Jednocześnie podmioty współpracujące z Robertem Kałużą (tj. [...] oraz [...]) wskazały, że nie zawarły za pośrednictwem IP - GROUP Roberta Kałuża żadnych umów.

Przedsiębiorca o nazwie [...] wskazał, że liczba umów zawartych we współpracy z Robertem Kałużą w latach 2014-2016 wynosiła „około 10”. Jednocześnie podmiot ten poinformował, że nie posiada dostępu do tych umów, a także szczegółowych danych dotyczących pożyczkobiorców. Natomiast przedsiębiorca [...] wskazała, że od dnia rozpoczęcia współpracy zostało zawartych „około 2 umów”, jednak nie posiada dostępu do tych umów. Należy mieć na uwadze, że w toku postępowania Robert Kałuża utrzymywał, że ww. podmioty są pożyczkodawcami, z którymi współpracuje. Jednocześnie Prezes Urzędu ustalił, że są to jedynie podmioty pośredniczące przy zawieraniu umów.

Co prawda w toku postępowania Roberta Kałuża wskazał, że według jego wiedzy, w wyniku współpracy z [...] zostało uruchomionych „około 27 pożyczek”, natomiast [...] udzielił „około 15 pożyczek”, jednak ani Robert Kałuża, ani omawiane podmioty nie przekazały żadnych dowodów zawarcia umów z konsumentami (pomimo stosownego żądania ze strony organu). Istotne wątpliwości rodzi również posługiwanie się przez przedsiębiorców sformułowaniem „około”, które wskazuje jedynie na przybliżoną liczbę. Niezrozumiałe jest użycie omawianego wyrażenia w odniesieniu do tak niewielkich wartości.

²¹<http://www.bank-life.pl/>.

²²<http://www.bank-life.pl/>.

²³<https://futurecash.eu/>.

²⁴<https://futurecash.eu/>.

²⁵<http://www.bank-life.pl/pomoc-finansowa>.

²⁶<http://www.bank-life.pl/pomoc-finansowa>.

²⁷<http://www.bank-life.pl/pomoc-finansowa>.

Nie mniej istotne jest to, że Robert Kałuża zawarł umowy współpracy z przedsiębiorcami [...] oraz [...] dopiero po wszczęciu postępowania przez Prezesa Urzędu (tj. w dniu 9 stycznia 2017 r. oraz 19 maja 2016 r.).

Jednocześnie w celu otrzymania pożyczki konsumenci (zgodnie z informacjami dostępnymi na stronach internetowych prowadzonych przez przedsiębiorcę) wysyłali wiadomości SMS oraz dokonywali przelewów na podane numery. Prezes UOKiK ustalił, że liczba transakcji rozliczonych w związku z obsługiwaniem kanałów płatności dokonywanych przez użytkowników serwisów internetowych prowadzonych przez Roberta Kałużę wynosiła [...], natomiast transakcji rozliczonych w związku z wykorzystywaniem numerów premium przez tego przedsiębiorcę, wynosiła [...] ²⁸.

Jak ustalił Prezes Urzędu, Robert Kałuża do dnia 1 lipca 2016 r. otrzymał z tytułu wypłat z pośrednictwa finansowego wynagrodzenie w wysokości [...] zł, natomiast za usługi SMS premium wypłaty o wartości [...] zł.

Omawiane liczby - w zestawieniu z rzekomo zawartą liczbą umów pożyczki - świadczą o tym, że przedsiębiorca czerpał korzyści finansowe z płatności dokonywanych przez osoby zainteresowane otrzymaniem pożyczki za pomocą SMS premium oraz przelewów on-line, a pożyczki nie były faktycznie zawierane poprzez prowadzone przez niego strony internetowe.

Tym samym należy uznać, że mimo iż przedsiębiorca przekazywał konsumentom chcącym zawrzeć umowy pożyczki informacje na temat możliwości jej otrzymania poprzez prowadzone przez niego strony internetowe, w rzeczywistości umowy takie nie były zawierane. W ocenie Prezesa Urzędu opisywane działanie przedsiębiorcy było sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz godziło w zbiorowe interesy konsumentów, a w konsekwencji stanowiło praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 uokik.

3. Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie zawiera definicji zbiorowego interesu konsumentów, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów oznacza zatem narażenie na uszczerbek interesów pewnej grupy lub wszystkich konsumentów poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę. Ponadto, godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia. Ochrona zbiorowych interesów konsumentów ma miejsce wówczas, gdy działania przedsiębiorcy są powszechne w tym znaczeniu, że mogą dotknąć każdego konsumenta będącego lub mogącego być potencjalnie kontrahentem przedsiębiorcy.

Nie ulega wątpliwości, że działanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów wtedy, gdy wywołuje negatywne skutki w sferze ich praw i obowiązków. Natomiast przez interes zbiorowy należy rozumieć interes dotyczący konsumentów jako określonej zbiorowości. Dla stwierdzenia godzenia w zbiorowe interesy konsumentów istotne jest ustalenie, że konkretne działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego adresata, lecz jest kierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Oceniając działanie przedsiębiorcy przez pryzmat definicji zawartej w art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, należy ustalić, czy jego działania mogą naruszać interesy nieoznaczonego kręgu potencjalnych klientów. Tego typu naruszenie wystąpi wówczas, gdy działania przedsiębiorcy dotyczą zbiorowości i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta, czyli gdy są powszechne. W orzecznictwie ugruntował się pogląd, zgodnie z którym naruszenie zbiorowych interesów konsumentów ma miejsce wówczas, gdy potencjalnie daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach.

²⁸Dane na dzień 20 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy wskazał, że sformułowanie „nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów” należy rozumieć w ten sposób, że liczba indywidualnych konsumentów, których interesy zostały naruszone, nie decyduje o tym, czy dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy²⁹.

Prezes Urzędu w niniejszej sprawie wziął pod uwagę działanie przedsiębiorcy odnoszące się do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Zbiorowy interes realizuje się poprzez fakt, że potencjalnie wszyscy konsumenci, którzy chcieli zawrzeć umowę pożyczki przez Internet byli narażeni na sprzeczne z dobrymi obyczajami działanie przedsiębiorcy. Należy mieć na uwadze, że przedsiębiorca w przyjętym modelu działalności wykorzystywał wiele stron internetowych dotyczących pożyczek. W świetle przedstawionych powyżej okoliczności nie ulega wątpliwości, że kwestionowane zachowanie przedsiębiorcy było dla konsumentów szkodliwe i godziło w ich chronione prawem interesy.

Działanie przedsiębiorcy odnosiło się bowiem do zbiorowości tych konsumentów, dla których skutek w ww. postaci jest wspólny. Oczywistym jest zatem, że sprzeczne z dobrymi obyczajami działanie przedsiębiorcy nie dotyczyło interesów poszczególnych osób, których sprawy miały charakter jednostkowy czy indywidualny ani też grupy takich osób, lecz naruszyło ono uprawnienia szerokiego kręgu nieprofesjonalnych uczestników rynku.

Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów powiązane jest z naruszaniem interesów gospodarczych konsumentów. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno naruszenie interesów *stricte* ekonomicznych (o wymiarze majątkowym), jak również prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom dokonywanie transakcji handlowych z przedsiębiorcami przy całkowitym zrozumieniu rzeczywistego sensu ekonomicznego i prawnego warunków dokonywanych czynności na etapie przedkontraktowym oraz w czasie wykonywania umowy, czego urzeczywistnieniem jest m.in. abstrakcyjnie pojmowane prawo do rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji w komunikacji pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem.

W niniejszej sprawie przedsiębiorca naruszył przede wszystkim majątkowy interes konsumentów. W celu otrzymania pożyczki konsumenci wysyłali wiadomości SMS oraz dokonywali przelewów na podane na stronach internetowych numery. Jak już wskazano w poprzedniej części decyzji, koszt wiadomości SMS oraz wysokość przelewów, których należało dokonać były znaczne (często powyżej 30 złotych). Należy również mieć na uwadze, że możliwa jest sytuacja, w której konsument, mający na celu zawarcie umowy pożyczki przez Internet, wysłał więcej niż jedną wiadomość SMS lub dokonał więcej niż jednego przelewu on-line.

Podkreślenia wymaga także, że przedsiębiorca wykorzystywał dużą liczbę stron internetowych, skierowanych do tej samej grupy adresatów, w związku z czym niewykluczone jest także, że konsument został narażony na straty finansowe przez Roberta Kałużę kilkakrotnie (poprzez różne strony internetowe). Innymi słowy - istnieje prawdopodobieństwo, że konsument, który po uiszczeniu opłaty nie otrzymał pożyczki poprzez jedną z prowadzonych przez przedsiębiorcę stron internetowych, złożył ponownie wniosek o udzielenie pożyczki i dokonał płatności w związku z informacjami znajdującymi się na innej stronie internetowej prowadzonej przez Roberta Kałużę.

²⁹Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r., sygn. akt III SK 27/07.

W niniejszej sprawie przedsiębiorca naruszył również niemajątkowy interes konsumentów w postaci ich prawa do prawdziwej, rzetelnej informacji dotyczącej działalności przedsiębiorcy. Należy bowiem mieć na uwadze, że konsumenci nie mieli świadomości i wiedzy na temat tego, że faktycznie pożyczki nie zostaną im udzielone.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w sentencji niniejszej decyzji.

Pouczenie

Na podstawie art. 81 ust. 1 uokik w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.) od niniejszej decyzji przysługuje Stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, które wnosi się za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

z up. PREZESA
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Ochrony Zbiorowych Interesów
Konsumentów
Artur Zwaliński

Otrzymuje:

1. [...]
2. a/a